

İçindekiler

Giriş	1
ÇOCUK GELİŞİMİ VE EBEVEYN TUTUMLARI	3
<i>Uzm. Psk. Esra Albayrak</i>	
1. Çocuklarımıza istedik davranışları kazandırabilmek için neler yapmalıyız?	4
2. Yapmasını istemediğimiz bir davranışı kızmadan çocuğa nasıl terk ettirebiliriz?	5
3. Bir davranışı ödülle kazandırmaya çalışmak hakkında ne düşünürsünüz?	7
4. Yenidoğan bebekle ebeveynin odaları ne zaman ayrılmalı? Bebek ne zaman kendi odasında uyuyabilir? Uyku eğitimi nasıl olmalı?	8
5. Ayakta sallanarak uyutulan çocuğa bunu bıraktırmak için ne yapmak gerekir?	9
6. 2 yaşındaki çocukların her istediğini elde etme, paylaşmama davranışları hakkında ne yapmak gerekir?	10
7. 3 yaşındaki bir çocuk bazı çocuklarla oyuncaklarını paylaşıyor, bazılarıyla paylaşmıyorsa nasıl bir yol izlenmelidir?	11
8. 4,5 yaşındaki kızım öfke kontrolü sorunu yaşıyor. Nasıl çözüm bulabilirim?	12
9. 5-6 yaş çocuklarda görülen ağlayarak kendini yerlere atarak istediğini yaptırma davranışı nasıl değiştirilebilir?	14
10. 5-6 yaşlarındaki çocuğa hangi sorumluluklar verilmelidir?	15
11. 6 yaşında kızım tam bir ergen gibi sık sık karşı gelerek kafa tutar şekilde konuşmaya başladı benimle ve sürekli laf yetiştirme çabasında. Çok öfkeleniyorum, çok bağıriyorum nasıl davranmalıyım?	16

12. 7 yaşındaki çocuk, kardeşi doğduktan sonra hatalarını gizlemek için yalan söylüyor. Ne yapılabilir? 17
13. Kardeşler arası fiziksel şiddeti önlemek için neler yapılabilir? 18
14. Okulda arkadaşı tarafından şiddet gören, akran zorbalığına maruz kalan bir çocuğa anne baba nasıl yaklaşmalıdır? “Sana vurana sen de vur” tavrı doğru mudur? 20
15. Ergenliğini sakın geçiren kişiler daha sonra sorun yaşar mı? 22
16. İletişimde ebeveynlerin üslup problemi nasıl aşıılır? 23
17. Çocuklarıyla oyun oynamakta, kaliteli zaman geçirmekte zorlanan ebeveynler ne yapmalıdır? 24
18. Fiziksel oyun-sokakta oynama konusunda aşırıya kaçmış çocukları dengelemek adına zekâ oyunlarına çekmek ya da dengelemeye çalışmak doğru mu? 26
19. Çocukların güvenli bağlanma konusunda sorun yaşayıp yaşamadığı nasıl anlaşılır? 27
20. İlk çocukta sergilenen mükemmeliyetçi ve katı tutum sonraki yıllarda telafi edilebilir mi? Edilebilirse nasıl? 29
21. Anne-babanın birbirleriyle arası iyiye çocuğa iyi, kötüye çocuğa da kötü davranıyor. Bu uzun seneler devam ediyor ve çocukta ebeveyne karşı nefret ve ilgisizlik oluşuyor. Bu tip tutumların çocuğa etkisi nasıl düzeltilebilir? 30
22. Anne-babası ayrı, babası/annesi tarafından terkedilmiş çocuklara nasıl davranmak gerekir? 31
23. En yakınlarından birini (anne, baba, kardeş vb.) kaybetmiş çocuğa nasıl davranılmalıdır? 32
24. Cinsel kimlik oluşma döneminde çocuklarımıza doğru bir şekilde nasıl destek olabiliriz? 34
25. Çocukların kendisinden farklı cinsiyetteki ebeveynini örnek alması ileriki yaşlarda problem olur mu? 35

İNANÇ EĞİTİMİ**39****Doç. Dr. Ayhan Öz**

26. “Allah nerede?” sorusuna nasıl cevap verilmeli? 40
27. “Allah neden görünmüyor?” diye soran bir çocuğa nasıl cevap verilebilir? 41
28. Çocukların Allah ile ilgili karşılaştırmalı sorularına (Şu apartman kadar mı? Daha mı büyük vb.) nasıl cevap vermek gerekir? 42
29. Çocuktaki azap eden, korkutucu Allah tasavvuru nasıl düzeltilebilir? Bu konuda yaklaşımımız nasıl olmalıdır? 43
30. Çocuğa Allah’ın koruyuculuğunu anlatmaya çalışıyoruz ama çocuk, başına musibet gelen bir kişiyi gördüğünde “Allah onu korumadı mı?” diye sorarsa ne cevap verebiliriz? 44
31. Allah’ın resmini çizmek isteyen 5 yaşındaki çocuğa ne cevap verilebilir? 45
32. 5 yaşındaki oğlum ‘Peygamber Efendimiz Allah’ın oğlu mu?’ diye soruyor. ‘Hayır!’ dediğimde o zaman ‘Allah’ın babası kim?’ gibi sorular soruyor. Cevap vermekte zorlanıyorum ve yanlış bir şey söylememek için sorusunu cevapsız bırakıyorum. Bu durumda nasıl bir yol izlemeliyim? 46
33. Okul öncesine (5 yaş) uygun hazırlanmış peygamber hayatlarını okuduktan sonra oyunlarında o kavramları kullanan çocuğa müdahale etmek gerekir mi? Örneğin “Allah köpeği peygamber seçti” gibi bir ifade kullandığında nasıl bir tavır takınmalıyız? 47
34. 11 yaşındaki kızım “Allah bizi niye yarattı?” diye ara ara soruyor. Ona nasıl cevap verebilirim? 48
35. Ergenlik döneminde çocuklar cinsel yönden çok uyarılıyorlar, haram yollara kayabiliyorlar. Örneğin “O zaman Allah neden böyle yaratmış?” gibi sorular sorabiliyorlar. Cinsellik konusunda çocukları haram yollara kaymaktan nasıl koruyabiliriz? 49
36. Peygamber kıssaları kaç yaşından sonra anlatılmalıdır? 51
37. “Peygamberimiz çok yüksek bir ahlaka sahipti, neredeyse melek gibiydi. Onu nasıl örnek alalım!” diyen bir çocuğa ne cevap verilmelidir? 52
38. Okul öncesi dönemde çocuklar melek, şeytan, cin gibi görünmeyen varlıkları sorduklarında nasıl cevap vermeliyiz? 53

39. Okul öncesi dönemde çocuklar ev içinde ya da girdikleri topluluklarda cennet ve cehennem kavramlarını işliyorlar. Bu kavramlara dair soru sorduklarında nasıl ve ne kadar anlatılmasını tavsiye edersiniz? 55
40. Küçük yaşta anne/babasını kaybetmiş çocuğun işittiği “Onu Allah aldı.” cümlesinden kaynaklanan öfke nasıl çözülebilir? 57
41. Bir sorunun küfür maksatlı akli itirazlarla mı yoksa çocukça bir merakla mı sorulduğunu nasıl anlayabiliriz? 59
42. Ergenlik döneminde sorulan dini sorulara cevap verirken nasıl bir üslup kullanmalıyız? 60
43. Ergenlerin inanç konularına olan ilgisizliğiyle nasıl baş edebiliriz? Onların inanç konularına ilgi duymasını nasıl sağlayabiliriz? 61
44. Gençlerin “Allah dünyadaki kötülöklere neden müsaade ediyor?” gibi kötölük problemi hakkındaki sorularına nasıl cevap vermeliyiz? 62
45. Gençlerde dinî sorgulamalara sebebiyet veren dış müdahalelere karşı ne yapabiliriz? 63

İBADET EĞİTİMİ

67

Dr. Gülsüm Pehlivan Ağırakça

46. 9 yaşındaki bir çocuğu namaza alıştırmak için ne yapmak gerekir? 68
47. 8-9 yaşlarına gelmiş bir çocuğun, namaza başladığı zaman ilk aşama olarak sadece farzları kılması, daha sonra sünnetlere geçmesi mi gerekmektedir? 69
48. 5 ve 6 yaşında kızlarımıza okul öncesinde din eğitimi verdik, birçok sure ezberlediler. Onların namaza başlamalarını nasıl sağlayabiliriz? 70
49. 3,5 yaşındaki bir çocuk ebeveyni namaz kılınca “Namaz kılmanı istemiyorum” diyor. Ne yapmak gerekir? 72
50. 2,5 yaşındaki oğlum babası namaz kılarken sürekli onun yanında durmak istiyor. Ama eşim biraz sert mizaçlı olduğu için bu durum karşısında bağırabiliyor. Çocuğum olumsuz etkilenmesin diye namaz kılarken onun yanından alıyorum, acaba yanlış mı yapıyorum? 74
51. Namaz kılmaya başlamış olan 10 yaşındaki kızım, bir süre sonra namazı bıraktı. Babası da serbest bırakmamız gerektiğini söylüyor, ne tavsiye edersiniz? 75

52. Çevremde namaz kılmayan çocuk ve gençlere, en azından namazların farzlarını kılmalarını telkin ediyorum. Aileleri, alışkanlık yapar endişesi ile namazları sünnetleri ile kılmalarını istiyor, bu durumda ne diyebiliriz? 76
53. Ergenlik dönemindeki çocuklara ibadet alışkanlığı zıtlasından/ inatlaşmadan nasıl kazandırılır? Bu dönemdeki çocuklar namaz kılmada gevşeklik gösterdiğinde ne yapmalıyız? Sürekli ikaz etmek olumsuz sonuçlara sebep olur mu? Ayrıca ergenlerle ibadetlerle ilgili konularda iletişim kurarken hangi hususlara dikkat etmeliyiz? 78
54. Namaz kılmak istemeyen ergenlik dönemindeki erkek çocuğa namazı nasıl sevdirebilirim? Cinsiyete göre farklı bir yol izlenebilir mi? 80
55. Çocukluk yıllarında namaz kılmaya başlayan ve aksatmadan kılan bir genç, 17 yaşına geldiğinde cuma namazı dahi kılmaz hale gelebiliyor. Bu durumda ne yapmak gerekir? 81
56. Ben ve eşim namaz kılmaya yetişkinlik döneminde başlamış insanlarız. Bu durumunun 11 ve 14 yaşlarındaki erkek çocuklarımızı olumsuz etkilemesine nasıl engel olabiliriz? 83
57. Çocukların akademik başarısını öncelediğimiz için dinî hayatlarını (özellikle ibadetleri yerine getirmelerini) ihmal edebiliyoruz. Çocuğun mükellef olduğu ibadetlerle birlikte dünyevi hayatı dengede götürmesini nasıl sağlayabiliriz? 84
58. Aileler namazı önceleyip ahlak konusunu gözden kaçırabiliyor. Bu durum, ne gibi sorunlara yol açabilir? 86
59. İbadet eğitiminde ödülün ölçüsü ne olmalıdır? 87
60. Kız çocuklarına tesettür bilinci kaç yaşında ve nasıl kazandırılmalıdır? 88
61. Tesettürü kabul etmiş bir kız çocuğu başını açmak isterse ne yapmak gerekir? 13 yaşında kızım kendi isteği ile kapandı ama şimdi açılmak istiyor ne yapabilirim? 90
62. Başını daha önce örttüğü halde açmak isteyen (şapka vs. takmak suretiyle geçiş sürecinde olan) genç kızlara nasıl yaklaşmak gerekir? 91
63. Çocuğuna dinî eğitim vermiş eğitilmiş ebeveynlerin çocuklarının da başını açtığına şahit olabiliyoruz. Bu olayı nasıl yorumlayabiliriz? Hz. Nuh Peygamber'in yaşadığı gibi bir imtihan olarak mı değerlendirmek gerekir? 93

KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİMİ**97****Ayşe Öztürk**

64. Okul öncesi dönemde Kur'an-ı Kerim öğretimi doğru mudur? 98
65. Okul öncesinde çocuğun Kur'an öğretimine ilk olarak ne zaman ve nasıl başlamak gerekir? 98
66. 3,5 yaşında oğlum var harfleri öğrendi oyun oynarken sesli bir şekilde Kur'an-ı Kerim tilaveti mi açsam, sûreleri mi dinletsem? Nasıl bir yöntem tavsiye edersiniz? 99
67. Harfleri öğretirken nelere dikkat etmeliyim? Kaç tane harf göstermeliyim? Bu konuda neler önerirsiniz? 100
68. Okul öncesindeki çocuğa evde Kur'an-ı Kerim çalıştırırken nelere dikkat etmeliyiz? 101
69. 7 yaşındaki çocuğum Kur'an-ı Kerim okumasını öğrendi fakat tecvitli okumuyor. Tecvidi çocuğa geç öğretmenin bir sıkıntısı olur mu? Tecvit öğretiminde nelere dikkat etmeliyim? 102
70. Okul öncesi eğitimde iki yıl Kur'an-ı Kerim öğretimi alan, birçok sûre ezberleyip hatim yapan çocuğun ilköğretime başladıktan belirli bir süre sonra ezberlediği birçok sûreyi hatta Kur'an harflerini bile unuttuğunu fark ettik. Nerede hata yaptık acaba? 103
71. Okul öncesi dönemdeki bir çocuk Kur'an-ı Kerim öğretimi esnasında "Kur'an'ı dövüyorum" gibi cümleler kurarak saldırganlaşıyorsa ne yapmak gerekir? 104
72. Beş yaşında bir çocuk 'Kur'an'ı okuyup bitirdim, neden tekrar tekrar okuyayım?' diye Kur'an okumak istemiyorsa ne yapmak gerekir? 104
73. Kur'an-ı Kerim öğretimine fazlaca yönlendirilmiş, sıkılmış bir çocuğa ne yapmak gerekir? 105
74. 6 yaşında anaokuluna giden çocuğum Kur'an okumak istemiyor, neden olabilir? 106
75. Çocuğuma Kur'an-ı Kerim öğrenmesinin gerekliliğini sıkmadan zorlamadan nasıl anlatabilirim? Onu nasıl teşvik edip yönlendirebilirim? 107

76. 6 yaşındaki oğlum Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumaya bir türlü geçemiyor. Anaokulundaki arkadaşlarının tamamı geçti. Kendisinde öğrenme güçlüğü de yok. Ne yapabilirim? 109
77. Hafızlık için hangi yaş uygundur? Hafızlık eğitimine kaç yaşında başlanmalı? 110
78. Kur'an öğretiminde ödül ile motive edilen bir çocuk, bu metottan sıkılırsa ne yapmak gerekir? 111
79. Çocuğum, sıbyan okuluna gitti fakat Kur'an-ı Kerim okumayı öğrenemedi. Şu an dokuz yaşında, disleksi olduğu için ancak ilkokul dersleriyle baş edebiliyoruz. Kur'an-ı Kerim öğretimi ne zaman olursa geç kalmış olmayız? 112
80. 10 yaşındaki kızım Kur'an-ı Kerim'in mealini çok merak ediyor ve okumak istiyor. Beraber okuduğumuzda kafası ve zihninde değişik sorular oluşuyor. Okuduğumuz mealden sadeleştirerek anlatmaya çalışıyorum. 10 yaşındaki bir çocukla hangi meal okunabilir ya da meal okumak doğru mudur? 112
81. Çocuğuma ait Kur'an-ı Kerim olsun istiyorum. Ama ne şekilde vereceğimi ve nasıl anlatacağımı bilmiyorum. 113

MEDYA ve AİLE

117

Doç. Dr. Bilal Yorulmaz

82. Sosyal medya platformları insanları uzun süre ekran başında tutmayı nasıl başarmaktadırlar? 118
83. Çocuklarımıza kaç yaşında çizgi film izletebiliriz? 118
84. Oynadığı dijital oyunu gizleyen çocuğa nasıl davranmak gerekir? 119
85. 4 yaşında çok fazla TV, tablet kullanan bir evladım var. Çocuklarla vakit geçirmesini sağlamaya gayret ediyorum. Bu yıl kreşe göndermiyoruz pandemiden dolayı. Çevremizde, kendi düşünce yapımıza yakın bir arkadaş bulamadım. Yavrumu nasıl sosyalleştireceğim? 120
86. 7 yaşındaki oğlumu teknolojiden nasıl uzak tutabilirim? 120

87. 12 ve 10 yaşlarında iki oğlum var. Kreşe başlayana kadar TV ile muhatap olmadılar. Bir yıldır evimizde TV var. Tarihimizi sevdirmeye amaçlı bir diziyi izlemelerine izin verdim ama gönlüm hiç rahat değil. Filmdeki şiddet sahneleri, sonrasında birbirlerine oynadıkları oyun haline geliyor. Bu diziyi izletmeye devam etmeli miyim? 121
88. Ergenlik dönemi öncesinde ve ergenlik döneminde olan çocuklarımızı internet oyunlarından uzaklaştıramıyoruz? Uzaklaştırabilmek için neler yapabiliriz? 122
89. Medyadan uzaklaştığımızda elimizde kalan zamanı nasıl değerlendirebiliriz? 122
90. Çocukların dijital oyunlarına (süre veya oyun türü olarak) müdahale ettiğimiz zaman mahremiyetini ihlal etmiş olmaz mıyız? 123